

Rapport

efter kvalitetsgranskning av gymnasial lärlingsut-
bildning vid Nösnergymnasiet i Stenungsund
kommun

Innehåll

Inledning

Bakgrundsuppgifter om Nösnäsgymnasiet

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Resultat

Inledning

Ungefär hälften av eleverna i gymnasieskolan går på ett yrkesprogram. I den nya gymnasieskolan från 2011 finns det 18 nationella program, varav tolv räknas som yrkesprogram och sex som högskoleförberedande program. De nationella yrkesprogrammen kännetecknas av att examensmålen tar sikte på arbetslivets behov och att programmen innehåller yrkesämnen. Yrkesprogrammen ska enligt skollagen utgöra grund för yrkesverksamhet och fortsatt yrkesutbildning. Alla elever på yrkesprogram ska inom ramen för utbildning också ges möjlighet att uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning.

Skolinspektionens kvalitetsgranskning omfattar elever som påbörjade sin utbildning höstterminen 2011 vilket innebär att 2010 års skollag är utgångspunkt för Skolinspektionens granskning. Elever i högre årskurser som följer äldre bestämmelser ingår inte i denna granskning. Gymnasial lärlingsutbildning definieras enligt 1 kap. 3§ gymnasieförordningen som "utbildning inom ett yrkesprogram som till mer än hälften genomförs på en eller flera arbetsplatser utanför skolan". På en gymnasial lärlingsutbildning ska således mer än hälften av den totala utbildningstiden genomföras på en arbetsplats, motsvarande minst 1251 gymnasiepoäng.

Med arbetsplatsförlagd utbildning avses, enligt 1 kap. 3 § gymnasieförordningen "lärande på ett program som genomförs på en eller flera arbetsplatser utanför skolan". Både svenska och internationella studier av yrkesutbildningars kvalitet visar på att en viktig framgångsfaktor är att det bedrivs en planerad och systematisk samverkan mellan skola och arbetsliv avseende den arbetsplatsförlagda utbildningen.

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av gymnasial lärlingsutbildning under våren/hösten 2012. Granskningen vid Nösnergymnasiet i Stenungsunds kommun ingår i detta projekt.

Yrkesgymnasiet besöktes den 18 – 20 september 2012. Ansvariga inspektörer har varit Sven-Olof Lundin och Jonas Nygren. I denna rapport redovisar inspektörerna sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen av gymnasial lärlingsutbildning genomförs totalt i 24 kommunala skolor och 16 fristående skolor. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Bakgrundsuppgifter om Nösnergymnasiet i Stenungsund

Nösnergymnasiet är den enda kommunala gymnasieskolan i Stenungsunds kommun. Skolan erbjuder förutom lärlingsutbildning även utbildning inom åtta yrkesprogram och fem högskoleförberedande program. Nösnergymnasiet erbjuder också introduktionsprogram samt utbildningar inom gymnasiesärskolan.

Lärlingsutbildningen vid Nösnergymnasiet är organiserad inom en egen skolenhet. Verksamheten leds av en rektor som till sin hjälp har en utbildningssamordnare som sköter det dagliga arbetet och bland annat leder arbetslagsmöten.

Underlaget för granskningen består av dokument från skolan samt av information som samlades in vid intervjuer den 18 – 20 september 2012. På skolan genomfördes intervjuer med såväl rektor och lärlingssamordnare som med yrkeslärare och elever. Vid besök på arbetsplatser intervjuades fyra handledare och deras lärlingar. I samband med den muntliga återkopplingen på skolan deltog förutom rektorn även gymnasiechefen för Nösnergymnasiet.

Syfte och frågeställningar

Syfte

Skolinspektionen har granskat kvaliteten i gymnasial lärlingsutbildning för att säkerställa att eleverna ges möjlighet att utveckla de yrkeskunskaper de har rätt till. Detta gäller särskilt de arbetsplatsförlagda momenten liksom hur dessa fasas ihop med de skolförlagda momenten. Skolinspektionens tidigare kvalitetsgranskning av det arbetsplatsförlagda lärandet i gymnasieskolan från 2010 visar på allvarliga brister i många avseenden. För den nya utbildningsformen gymnasial lärlingsutbildning är kvalitet i det arbetsplatsförlagda lärandet av helt avgörande betydelse då mer än hälften av utbildningen ska vara arbetsplatsförlagd. Eventuella kvalitetsbrister i utbildningen på arbetsplatsen kan därför inte på samma sätt som vid traditionell yrkesutbildning kompenseras med skolförlagda moment.

Gymnasial lärlingsutbildning kan bedrivas inom ramen för samtliga yrkesprogram som en av två alternativa vägar till en yrkesexamen. Det är viktigt att försäkra sig om att kvaliteten är hög och jämn så att den nya utbildningsformen upplevs som ett likvärdigt alternativ till en i huvudsak skolförlagd yrkesutbildning.

Frågeställningar

För att säkerställa att eleverna inom lärlingsutbildningen får den utbildning de har rätt till måste granskningen omfatta kvaliteten i de yrkesinriktade delarna av gymnasiala lärlingsutbildningen oavsett deras förläggning. Kvalitetsgranskningen styrs därför av följande huvudfrågeställningar:

1. Genomförs det arbetsplatsförlagda lärandet inom lärlingsutbildningen i enlighet med gymnasieskolans styrdokument och i samverkan med det lokala arbetslivet så att utbildningens kvalitet säkerställs?
2. Ser skolan till att de skolförlagda och arbetsplatsförlagda momenten fogas samman så att kvaliteten och likvärdigheten i de yrkesinriktade delarna av lärlingsutbildningen säkerställs?

För att kunna genomföra granskningen har dessa huvudfrågeställningar brutits ned i 15 specifika frågor som mer direkt belyser olika kvalitetsaspekter i den gymnasiala lärlingsutbildningen. Dessa frågor har grupperats i följande fem områden för att ge struktur i granskningen.

- A. Planering av utbildningen
- B. Genomförande av utbildningen på skola och arbetsplats
- C. Elevens situation
- D. Uppföljning och bedömning
- E. Utvärdering och kvalitetsarbete

Metod och material

Metod

Kvalitetsgranskningen av gymnasial lärlingsutbildning omfattar såväl APL som de skolförlagda yrkesinriktade delarna av utbildningen, men tyngdpunkten ligger på den arbetsplatsförlagda delen. En kombination av enkäter och intervjuer samt observationsstudier har utgjort grunden för granskningen. Granskningen av de 40 gymnasieskolorna med gymnasial lärlingsutbildning genomförs under perioderna maj samt september-oktober 2012.

Intervjuerna omfattar elever, yrkeslärare, rektor och handledare på arbetsplatsen. Varje skolbesök beräknas omfatta två-tre arbetsdagar. I samband med att dokument begärts in har Skolinspektionen därutöver efterfrågat en verksamhetsbeskrivning som fyllts i av rektor. Skolinspektionen har på så vis fått en inledande bild av hur skolans undervisning och det arbetsplatsförlagda lärandet är upplagt. Fyra nationella program har ingått i granskningen, bygg- och anläggning, fordons- och transport, handels- och administration samt vård och omsorg. Det är inte troligt att det finns lärlingar inom alla fyra granskade program på samtliga utvalda skolor. Därför har vid urvalet beaktats att det totalt ändå blir en jämn spridning mellan de fyra programmen.

Vid varje utvald skola har två till tre gymnasiala lärlingar per program utsetts för intervju inom de fyra yrkesprogram som projektet valt ut för

granskning. Som en följd av urvalet intervjuas även dessa elevers handledare på arbetsplatsen och yrkeslärare i karaktärsämnen med ansvar för bedömning och betygssättning samt den rektor som har ansvaret för eleven.

Inför skolbesök och arbetsplatsbesök har projektledning och inspektörer informerat om projektets syfte, hur granskningen går till och hur insamlad information kommer att hanteras. De utvalda eleverna har i första hand intervjuats ute på sina lärlingsplatser, ibland har det även gjorts på skolan. Även lärlingarnas handledare har intervjuats på sina arbetsplatser. Den yrkeslärare som är ansvarig för eleven intervjuas på skolan, liksom den rektor som är ansvarig för de gymnasiala lärlingarna. Skolbesöket har avslutats med en återkoppling från inspektörerna till rektorn.

För intervjuerna har särskilda intervjuguider tagits fram utifrån vilka inspektörerna har genomfört strukturerade intervjuer. Frågeställningarna för granskningsprojektet har brutits ner i intervjufrågor anpassade för de olika grupperna. Syftet med intervjuerna har varit att få intervjupersonerna att kunna tala relativt fritt inom ramen för de frågeområden som bestämts. Det är önskvärt att intervjuerna hålls mer som öppna samtal, inte minst vid besöken på arbetsplatser.

För att få större djup i granskningen och ett mer undervisningsnära perspektiv har, där så varit möjligt, ett antal observationer genomförts genom att eleven följs i dennes aktuella aktivitet. Sådana observationer kan sen ligga till grund för samtalen med elev, handledare och lärare.

Resultat

A. Planering av utbildningen

I propositionen 2010/11:104 framhåller regeringen att en viktig förutsättning för att utbildningen på arbetsplatsen ska hålla hög kvalitet är att samarbetet mellan skolan och arbetsplatsen fungerar bra. Läraren och företrädaren för arbetsplatsen bör gemensamt planera och fördela innehållet i utbildningen, men det är läraren som med stöd av handledarens underlag ska ansvara för betygssättning av alla kurser. Även den Nationella lärlingskommittén (SOU 2011:72) har påtalat vikten av lärarens och handledarens gemensamma planering.

- **Finns en uttalad strategi för gymnasial lärlingsutbildning vid skolan?**

Nösnäsgymnasiet i Stenungsund är organiserad i flera skolenheter. En av dessa skolenheter omfattar all lärlingsutbildning. Skolan startade med lärlingsutbildning inom försöksverksamheten 2007 och har succesivt byggt upp sin verksamhet så att den vid tiden för besöket har cirka 65 elever fördelat på de fem programmen Bygg- och anläggningsprogrammet, Fordons- och transportprogrammet, Handels- och administrationsprogrammet, VVS- och fastighetsprogrammet samt Vård- och omsorgsprogrammet.

Eleverna i årskurs 1 får först genomföra fem veckor på skolan där de förbereds inför sin praktik samtidigt som praktikplatserna fördelas på eleverna. Som en del av förberedelserna får eleverna göra en riskanalys av den valda yrkesinriktningen. Tillsammans med sin mentor får eleven betrakta yrkets innebörd och de risker som finns inom yrket. Riskanalysen diskuteras sedan tillsammans med övriga elever i utbildningen som ett komplement till miljöavsnitten i de olika kurserna.

Skolinspektionen bedömer att det finns en tydlig strategi för den gymnasiala lärlingsutbildningen och att upplägget är lätt för eleverna att förstå.

- **Hur planerar och organiserar skolan lärlingsutbildningen?**

Skolans utgångspunkt är att alla programgemensamma kurser och fördjupningskurser ska ligga ute på arbetsplatser. Innan eleverna får börja på sina praktikplatser förbereds de under fem veckor inne på skolan. I

denna förberedelse ingår olika tester, skolan gör hälsoprofiler på eleverna och eleverna får genomgå viss social träning.

Samtliga elever i en årskull tillhör organisatoriskt samma klass och läser också de gymnasiegemensamma ämnena tillsammans. Efter de första fem veckorna har eleverna praktik tre dagar per vecka under återstoden av de tre studieåren. Enligt skolan är det en fördel för eleverna att få en kontinuitet i studierna av de gymnasiegemensamma ämnena och att också återkommande träffa de andra eleverna i klassen.

Skolinspektionen bedömer att skolan har en god planering och organisation av verksamheten.

- ***Finns förutsättningar för en skolförlagd inledning på lärlingsutbildningen?***

Nösnäsgymnasiet har förutsättningar för att ge eleverna en skolförlagd inledning på lärlingsutbildningen. Inledningen består som tidigare nämnts företrädesvis av olika tester och träningar, men skolan kan vid behov också genomföra utbildningsinslag inom ramen för programgemensamma ämnena. Lärlingsutbildningen kan använda sig av lokaler och utrustning som annars används av de nationella programmen men för Vård- och omsorgsprogrammet har skolan ett samarbete med kommunens vuxenutbildning då utbildningen inte erbjuds som skolförlagd variant på ungdomsgymnasiet.

Skolinspektionen bedömer att det finns förutsättningar för en skolförlagd inledning på lärlingsutbildningen.

- ***Har alla elever tillgång till lärlingsplatser?***

Alla elever vid skolan har tillgång till en lärlingsplats. Arbetet med att ta fram lärlingsplatser för eleverna i årskurs 1 görs under de första fem veckorna då eleverna samtidigt förbereds för sin lärlingstid. För elever som ska börja årskurs 2 ordnas platser i möjligaste mån redan före sommarlovet.

Skolinspektionen bedömer att alla elever har tillgång till lärlingsplatser.

- ***Vem har ansvaret för att skaffa lärlingsplatser?***

På Nösnäsgymnasiet har yrkeslärarna, vilka också är elevernas mentorer, fått ansvaret att skaffa lärlingsplatser åt sina respektive elever. Yrkeslä-

rarna har själva lång erfarenhet från sina respektive branscher och också gott om kontakter att använda sig av.

Yrkesläraren är också den som bedömer arbetsplatsernas möjligheter att ge eleverna en bra utbildning. Till sin hjälp för detta har skolan tagit fram en checklista som går igenom innan platsen tas i bruk. Enligt rektorn gör rektorn också stickprovskontroller för att följa upp att arbetsplatserna lever upp till de krav som ställs på dem.

Skolinspektionen bedömer att skolan har en tydlig ansvarsfördelning och att det är yrkeslärarna som skaffar och kvalitetssäkrar arbetsplatserna.

- **Finns brister i utformning av utbildningskontrakt?**

Enligt skollagen ska det för elev i gymnasial lärlingsutbildning upprättas utbildningskontrakt som bl a ska ange vilka delar av utbildningen som ska genomföras på arbetsplatsen och omfattningen av dessa delar. Så är ofta inte fallet utan i bästa fall fogas en bilaga till kontraktet eller annat dokument, t ex individuell studieplan som anger detta. Detta är väsentligt dokument för planeringen av elevens utbildning så att den motsvarar kraven i styrdokumentet. I förarbetena (prop. 2010/11: 104, Kvalitet i gymnasial lärlingsutbildning) framhålls att fördelningen av utbildningens innehåll mellan arbetsplats och skola är en viktig uppgift. Likvärdig utbildning förutsätter att uppdelning och planering hela tiden tar sin utgångspunkt i de nationellt beslutade ämnesplanerna. Regleringen i kontraktet ska alltså utgå från ämnesplanerna. Detta gäller även när utbildningen sker på en arbetsplats. Regeringen anser vidare att utbildningskontraktet ska vara ett sammanhållet avtal som reglerar förhållandet mellan skolhuvudman, arbetsplats och elev, varför det av utbildningskontraktet bör framgå vad som är förlagt till arbetsplats.

Samtliga elever vid Nösnäsgymnasiet har enligt rektorn utbildningskontrakt. Det exempel på utbildningskontrakt Skolinspektionen tagit del av innehåller viktiga delar såsom en reglering av elevens status som elev på arbetsplatsen och i vilka fall denna status ändras. Enligt utbildningskontraktet ska läraren tillsammans med företrädaren för arbetsplatsen gemensamt planera och fördela innehållet i utbildningen, men det är läraren som med stöd av företagets handledare ansvarar för betygsättning av eleven.

Enligt utbildningskontraktet ska till innehåll och omfattning de delar som framgår av elevens individuella studieplan genomföras på arbetsplatsen.

De individuella studieplaner Skolinspektionen granskat innehåller emellertid inte uppgifter om vilka delar av utbildningen som ska genomföras på arbetsplatsen eller omfattningen av detta. I stället framhåller rektorn vid intervjun att det är viktigt att kontrakten skrivs så att så stor flexibilitet som möjligt beträffande innehållet i det arbetsplatsförlagda lärandet uppnås.

Skolinspektionen konstaterar att skolan har utbildningskontrakt för samtliga elever, men bedömer att det inte anges vilka delar av utbildningen som ska genomföras på arbetsplatsen liksom omfattningen av detta. Skolan hänvisar i stället till elevens individuella studieplan.

Utvecklingsområde:

Utbildningskontraktens innehåll behöver preciseras. Där ska det anges vilka delar av utbildningen som ska genomföras på arbetsplatsen och omfattningen av dessa delar.

B. Genomförande av utbildningen i skola och på arbetsplats

Regeringen anser, i likhet med Skolinspektionens kvalitetsgranskning av APU (rapport 2011:2), att det är angeläget att elevens yrkeslärare gör regelbundna besök på arbetsplatsen. Sådana besök kan både ha till syfte att följa upp lärlingens kunskapsutveckling och att i samarbete med handledaren stämma av att lärlingens arbetsuppgifter i bredd, djup och innehåll svarar mot de mål som finns uppställda för utbildningen. Erfarenheter från lärlingsförsöket visar att kontakten mellan handledare, lärare och lärling har stor betydelse för arbetsplatsens upplevelse av lärlingsutbildningen. Regeringen lämnar dock inget förslag om att reglera denna typ av arbetsplatsbesök, något som Skolinspektionen tidigare har uttryckt ett behov av (prop. 2010/11:104).

- **Hur säkerställer skolan arbetsplatsens kvalitet**

Arbetsplatserna skaffas främst genom skolans yrkeslärares breda kontaktnät. I förekommande fall har eleverna också egna önskemål om lärlingsplats, ofta i de fall eleverna har lång resväg till skolan. Skolan säkerställer arbetsplatsernas kvalitet främst genom att yrkesläraren besöker arbetsplatsen och handledaren och genom handledarutbildning. Skolan fångar också upp signaler från eleverna om det skulle vara något problem på en arbetsplats.

Enligt intervjuer med såväl yrkeslärare som elever och handledare förekommer det att elever byter arbetsplats. I några fall har det varit beroende av att arbetsplatsen inte levt upp till skolans krav men vanligare är att bytena är planerade då det framför allt inom Vård- och omsorgsprogrammet och Handels- och administrationsprogrammet oftast behövs mer än en typ av arbetsplats för att ge eleven en fullständig utbildning enligt elevens individuella studieplan.

Skolinspektionen bedömer att skolan har god kontroll på arbetsplatsernas kvalitet genom yrkeslärares kontakt med arbetsplatserna och eventuella signaler från eleverna.

- **Hur ofta besöker skolan eleverna och deras handledare under APL och vad avhandlas vid besöken?**

Enligt skolans rektor besöker elevens yrkeslärare/mentor arbetsplatsen var fjärde vecka. Vid dessa tillfällen genomförs trepartssamtal. Därutöver

genomförs vid behov andra typer av besök. Intervjuer med handledarna stödjer till stora delar det rektorn säger även om någon handledare säger sig få besök endast varannan månad men i övrigt har en god kontakt med mentorn via telefon.

Skolinspektionen bedömer att skolan gör regelbundna besök vid arbetsplatserna och att dessa besök är strukturerade och målinriktade.

- **Hur säkerställer skolorna handledarens lämplighet och ser till att handledarutbildning genomförs?**

Enligt regeringens bedömning i prop. 2010/11:104 är handledarnas kompetens avgörande för kvaliteten i den gymnasiala lärlingsutbildningen. Kompetens handlar dels om djup och bredd i yrkeskunskaperna, dels om kunskap om lärlingsutbildningens förutsättningar, t.ex. de mål och kunskapskrav som finns för den gymnasiala lärlingsutbildningen. Flera remissinstanser, däribland Skolverket och Nationella lärlingskommittén (SOU 2011:72), har föreslagit att handledarutbildning ska vara obligatorisk för deltagande arbetsplatser. Regeringen gör samma bedömning, när det gäller betydelsen av kompetenta handledare men väljer att inte göra handledarutbildning obligatorisk. Skolhuvudmannen har ett stort ansvar när det gäller att se till att handledarna har den kunskap och erfarenhet som krävs för uppdraget. Det innebär att skolhuvudmännen bör ge handledare information, stöd och utbildning kring lärlingsutbildningens innehåll, mål, ramar och ansvarsfördelningen mellan skola och arbetsplats.

Nösnäsgymnasiet har utarbetat en modell för handledarutbildning, vilken skolan använt sig under en följd av år. Samtliga nya handledare och de handledare som tidigare inte haft möjlighet att genomgå handledarutbildningen bjuds in till en heldags utbildning där ett kompendium för handledare går igenom. Enligt skolan brukar det vara drygt hälften av handledarna inom Bygg- och anläggningsprogrammet och fordons- och transportprogrammet som kommer till handledarutbildningen, medan andelen handledare som hörsammar inbjudan inom Vård- och omsorgsprogrammet respektive Handels- och administrationsprogrammet är betydligt större.

För de handledare som inte har möjlighet att delta vid handledarutbildningen ges den nödvändiga informationen av mentorn i samband med trepartssamtal på arbetsplatsen. Handledarutbildningen följs sedan upp återkommande vid de trepartssamtal som genomförs.

Skolinspektionen har också träffat och intervjuat handledare som genomgått handledarutbildningen. Av dessa intervjuer framgår att det finns handledare som saknar kontakt med skolan och med andra handledare och att det finns ett önskemål om att de som redan har gått handledarutbildningen får påfyllning.

Skolinspektionen bedömer att skolan är noggrann ifråga om att engagera lämpliga handledare och i att se till så att handledarna får utbildning och det stöd de behöver för sitt uppdrag.

- ***Hur fungerar programråden?***

Det finns ett programråd för varje program. I programråden finns representanter för såväl lärare som elever liksom representanter för parterna i branschen. I programråden sitter också rektor, lärlingssamordnare och SYV samt en representant för bildningsutskottet i kommunen. Vid programråden diskuteras de frågor som är aktuella för utbildningen.

Skolinspektionen bedömer att skolan uppfyller kraven på fungerande programråd.

C. Elevens situation

- *Hur hanterar skolan elever med svag motivation och/eller bristande social kompetens?*

Enligt skolan är elevernas behov av stöd på arbetsplatsen i första hand av social karaktär. Skolan arbetar aktivt för att stödja eleven i dess utveckling genom att ha tätare kontakter med arbetsplatsen. Skolans strategi att ha två skolförlagda dagar per vecka är också ett sätt för skolan att se till att eleverna befinner sig i ett socialt sammanhang i sin klass.

Bristande motivation för skolarbetet yttrar sig vanligen inom ramen för den skolförlagda undervisningen. För att möta detta har skolan inrättat en stödstuga/strukturstuga där eleverna kan få det stöd de behöver. Skolan upprättar också åtgärdsprogram för de elever som behöver ett. Åtgärdsprogrammen tar dock i första hand sikte på den verksamhet som bedrivs under den skolförlagda delen av utbildningen.

Skolinspektionen bedömer att skolan på olika sätt arbetar för att stödja eleverna såväl i sin sociala utveckling som i sitt lärande.

- *Kan arbetsplatserna anpassas till elever med särskilda behov?*

Under de första fem veckorna av utbildningen arbetar skolan med att förbereda eleverna för utbildningen på arbetsplatsen. I dessa förberedelser ingår också att finna den lämpligaste arbetsplatsen till varje elev utifrån elevernas förutsättningar och behov. I mindre utsträckning går det att också anpassa arbetsplatserna utifrån elevernas behov. Vid behov arbetar skolan i stället för att finna nya praktikplatser åt de elever som behöver det.

Skolinspektionen bedömer att skolan arbetar aktivt för att finna arbetsplatser som ska fungera utifrån elevernas individuella behov.

D. Uppföljning och bedömning

I propositionen 2010/11:104 framhåller regeringen att läraren och företrädaren för arbetsplatsen gemensamt bör planera och fördela innehållet i utbildningen, men det är läraren som med stöd av handledarens underlag ska ansvara för betygssättning av alla kurser.

- **Hur bedöms och betygssätts elevernas yrkeskunskaper?**

Varje elev har med sig en pärm till sin arbetsplats. I pärmen finns kursplaner och en planering för utbildningen som stöd för eleven och handledaren. I samband med trepartssamtalen diskuterar yrkesläraren med handledaren med utgångspunkt från kursplanerna och planeringen. Underlaget från diskussionerna kompletteras med lärarens egna observationer av eleverna på sin arbetsplats samt elevernas tidskort innan betyg sätts på kurserna.

Det genomförs inte några egentliga ämnesövergripande diskussioner eller jämförelser med de nationella programmen eller andra utbildningsanordnare för att säkerställa en likvärdighet i betygssättningen. Enligt yrkeslärarna är en av orsakerna till det att det inte finns tid för att föra den typen av samtal.

Skolinspektionen bedömer att skolan har ett strukturerat arbetssätt för att bedöma och betygssätta elevernas yrkeskunskaper med hjälp av yrkeslärarnas kunskaper samt deras återkommande besök på arbetsplatserna.

- **Finns tillgång på yrkeslärare som kan undervisa i skolförlagda delar samt kommunicera med handledaren om yrkesinnehållet på arbetsplatserna?**

Enligt skollagen 2 kap § 13 ska huvudmannen för undervisning använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som läraren ska bedriva.

Enligt skollagen 2 kap § 18 får huvudmannen om det inte finns någon lärare att tillgå inom egen organisation som har den utbildning som krävs använda en annan person för att bedriva undervisningen. En sådan person ska:

1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och

2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som krävs för undervisningen.

Normalt får en person som avses i 2 kap § 18 endast användas för bedriva undervisning under högst ett år i sänder, vilket dock inte gäller undervisning i yrkesämne.

Skolans lärare är samtliga behöriga med undantag för läraren yrkesläraren i byggämnen, vilken ännu inte är klar med sin lärarutbildning. Flera av lärarna har all sin undervisning inom ramen för lärlingsutbildningen men det finns också lärare som undervisar en del av sin tid på skolans nationella program.

En av yrkeslärarna har också som en del av sin tjänstgöring en sedan läsårsstaten nyinrättad tjänst som samordnare för lärlingsutbildningen. Lärarna arbetar också tillsammans i ett eget arbetslag medan kopplingen till respektive nationellt skolförlagt program är begränsad.

Skolinspektionen bedömer att skolan har tillgång till behöriga lärare som kan undervisa i de skolförlagda delarna av utbildningen och föra samtal med elevernas handledare om yrkesinnehållet på arbetsplatserna.

E. Utvärdering och kvalitetsarbete

- *Hur följs den gymnasiala lärlingsutbildningen upp och utvärderas i syfte att tillvarata erfarenheter för att förbättra och utveckla den?*

Nösnäsgymnasiet har deltagit i den tidigare försöksverksamheten med lärlingsutbildning. Enligt rektorn har cirka 85 procent av eleverna inom försöksverksamheten anställning efter fullföljd lärlingsutbildning. Skolan har också upprättat en kvalitetsredovisning för lärlingsutbildningen. Kvalitetsredovisningen tar emellertid inte sin utgångspunkt i elevernas uppnådda resultat utan har mer formen av en verksamhetsberättelse för föregående år. Rektorn framhåller emellertid att skolan är inne i ett utvecklingsarbete där kvalitetsarbetet ska ta sin utgångspunkt i de olika kompetenser eleverna ska utveckla vid sina arbetsplatser. Varje kompetens definieras i tio steg och progressionen visas och diskuteras vid trepartssamtalen. Arbetet har påbörjats och prövas vid några inriktningar på skolan och enligt rektorn hoppas skolan med denna metod vara på rätt väg i utvecklandet av sitt kvalitetsarbete.

Skolinspektionen bedömer att skolans systematiska kvalitetsarbete kan utvecklas så att det i större utsträckning tar sin utgångspunkt i elevernas uppnådda resultat.

Utvecklingsområde:

Skolan behöver utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete genom att utgå från elevernas resultat liksom andra resultatmått. Genom att ställa elevernas resultat i relation till elevernas praktikplatser och de insatser skolan gjort kan skolan med hjälp av sina erfarenheter formulera nya mål och vidta åtgärder för att ytterligare utveckla utbildningen.

Sammanfattning:

-
1. **Genomförs det arbetsplatsförlagda lärandet inom lärlingsutbildningen i enlighet med gymnasieskolans styrdokument och i samverkan med det lokala arbetslivet så att utbildningens kvalitet säkerställs?**

Skolinspektionen bedömer att det arbetsplatsförlagda lärandet inom gymnasial lärlingsutbildning vid Nösnäsgymnasiet i Stenungsund genomförs i enlighet med de nationella styrdokumentet och i samverkan med näringslivets parter. Skolan har organiserat lärlingsutbildningen så att alla elever och yrkeslärare finns i samma arbetslag. De handledare skolan engagerar får stöd för sitt uppdrag genom handledarutbildning och kontinuerlig handledning i samband med lärarens besök på arbetsplatsen. Skolans organisation är också gynnsam för det systematiska kvalitetsarbetet. Detta kan dock utvecklas genom att tydligare sammanställa elevernas resultat och andra resultatmått så att kvalitetsarbetet kan inriktas mot att nå högre resultat.

-
2. **Ser skolan till att de skolförlagda och arbetsplatsförlagda momenten fogas samman så att kvaliteten och likvärdigheten i de yrkesinriktade delarna av lärlingsutbildningen säkerställs?**

Skolinspektionen bedömer att Nösnäsgymnasiet i Stenungsund ser till att de skolförlagda och arbetsplatsförlagda momenten kompletterar varandra och fogas samman så att kvaliteten och likvärdigheten i de yrkesinriktade delarna av utbildningen säkerställs. Skolans bedömning och betygsättning sker på ett systematiskt och genomtänkt sätt där trepartssamtalet mellan yrkeslärare, handledare och elev utgör grunden för bedömningen.

Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete i syfte att höja verksamhetens kvalitet i första hand bör genomföras inom följande område:

- Utbildningskontraktens innehåll behöver preciseras. Där ska det anges vilka delar av utbildningen som ska genomföras på arbetsplatsen och omfattningen av dessa delar.
- Skolan behöver utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete genom att utgå från elevernas resultat liksom andra resultatmått. Genom att ställa elevernas resultat i relation till elevernas praktikplatser och de insatser skolan gjort kan skolan med hjälp av sina erfarenheter formulera nya mål och vidta åtgärder för att ytterligare utveckla utbildningen.